

HEMSKHETER I BULLAREN

NÅGRA UTVALDA BROTT BEGÅNGNA
MELLAN ÅREN 1850 OCH 1900

Källmaterial

9 BARNAMORD PÅ RAMBERG
BEGÅNGET: 28 MAJ 1868
GÄRNINGSMAN: SELINA JAKOBSDOTTER I RAMBERG

Utdrag ur domboken från Bullarens Häradsrätt. Innehåller alla ingående handlingar i aktuella mål.

Själva protokollsanteckningarna i domboken har vit bakgrund.

Till protokollet bilagda handlingar har grå bakgrund.

Originalhandlingarna kan till vissa delar vara svåra att tyda. Dels kan det bero på bläckfläckar, bortrivet papper eller att inbindningen av domboken gjorts så att ena kanten av en handling blivit "osynlig". Renskrift av texterna har gjorts så långt det är möjligt. Där texten ej kunnat tolkats, har ett frågetecken angetts.

Varje protokoll eller handling inleds med ett id-nr, ex. (v278495.b12480.s2469). Detta nr är ett id som används av företaget ARKIV DIGITAL, när de katalogiserar och lägger ut materialet på internet. Du kan själv, med hjälp av detta id, söka fram aktuellt material på internet, men du måste då prenumerera på tjänsten. En sådan prenumeration kan lösas direkt på ARKIV DIGITALS hemsida.

Dessa rättegångar finns även beskrivna i boken "Hemskheter i Bullaren" som gavs ut 2014 av Bullarens Hembygdsförening. Boken finns till försäljning vid föreningens museum.

Trevlig läsning

Jan Nilsson, författare

9 BARNAMORD PÅ RAMBERG

BEGÅNGET: 28 MAJ 1868
GÄRNINGSMAN: SELINA JAKOBSDOTTER I RAMBERG

v189694.b184

År 1868 den 4 maj och följande, nedan nämnda dagar förrättar undertecknad, e o Notarie i Kongl Majts och Rikets Götha Hofrätt samt tillförordnad Domhufvande i Bullarens härad, lagtima Sommarting med detta härad uti tingshuset wid Östad, hwarvid såsom häradsnämnd biträda:

Häradsdomaren: Per Lindgren i Westeröd
Nämndemännen Magnus Ifwarsson i Rörarne
Simon Hultengren i Möre
Anders Håkansson i Skackestad
Olof Johansson i Edsäm
Tobias Andreasson i Smeviken,
Gustaf Nilsson i Björkemarken och Emanuel Persson i Ramtveten

Efter bevistad Gudstjenst.....

v189694.b289

1868 den 15 juni

No 36

Allm åkl ./ Selina Jakobsdotter

Uti skrifvelse, som den 3 i denna månad till Domhufvande anländt, har kronolänsman S Palmqwist anmält, att han gripit och till kronohäktet i Uddevalla införpassat pigan Selina Jakobsdotter från Ramberg för barnamord; i anledning hwaraf rannsaking med bemälda häktade blifvit utsatt att idag härstädes företagas.

Wid upprop af målet företrädades Palmwist såsom allmän åklagare; och Selina Jakobsdotter, som af Domhufvanden blifvit från kronohäktet hitfordrad, inställes af fängbevakningen.

Åklagaren inlemnar angående den tillt följande

"Prestbetyg för pigan Selina Jakobsdotter från Ramberg i Nafverstads församling, häktad för barnamord.

Född den 30 augusti 1839 /trettionio/ i Svarteborgs socken i Tunge härad af Bohus län.

Föräldrarna: Jakob Skräck och Karin Olsdotter, som tillhörde Svarteborgs församling vid hennes födelse. År 1860 flyttade hon från Svarteborg till Moo församling med prestbevis af den 29 oktober samma år. Detta bevis innehåller jemte uppgift om hennes födelse och föräldrar att hon med försvarlig innanläsning förenar någorlunda kristendomskunskap och svagt begrepp om salighetsläran, att hon begått H H Nattvard i Svarteborgs sednast den 2 sept 1860, war till frejden ärlig och oklandrad till äktenskap ledig. Hon har sist begått H H Nattvard i november 1866.

Efter inflyttningen till Moo har hon warit i tjenst på hemmanen Ulseröd, Lunneskogen, Mörken och Elseröd i Moo socken och derefter på Backen och Ramberg i Nafverstads församling, på hvilket sistnämnda ställe hon för närvarande är mantalsskrifven. Hon är till äktenskap wterligen icke fäst.

År icke tillförene för brott häktad eller tilltalad.

Attest Uddevalla, Hede och Nafverstad den 3 juni 1868

L J Mjöberg v. P."

Angående sina föregående lefnadsomständigheter uppgifver den tillt: att hon är född på lägenheten Håltgränsen under hemmanet Hede af Svarteborgs socken; att hennes fader warit soldat och aflidit för ett år sedan, men att modern ännu lefwer; att föräldrarna haft sitt uppehälle af nämnda lägenhet, hvilken är moderns arfwejord, hwadan den tillt icke efter fadern ärft någon del af densamma; att den tillt wid sexton års ålder flyttade till Nafverstad i tjenst på ett torp under hemmanet Kynnefjell, samma år härstädes bereddes till sin första nattvardsgång samt sedermera innehaft tjenst på flera ställen i Nafverstads och Moo socknar, hwaribland nu senast två år hos bonden Johannes Johansson i Ramberg; att den tillt fått lära läsa men ej skrifva, är meddellös, har ej förr warit rådd med barn eller för brott tilltalad.

Om det brott, hwarför Selina Jakobsdotter står under tilltal, afgifver hon följande bekännelse:

tisdagen den 26 sistlidne maj, wid middagtiden, medan hon war sysselsatt med rödjning i en ängshage, började hon ansättas af plågor, hvilka hon förstod wara förebud till förlossning af det foster, med hvilket hon visste sig i följd af oloflig beblandelse wara hafvande. Hon fortsatte dock med rödjningen till omkring kl 8 på aftonen, då hon gick hem. Husbonden träffades ej hemma, men väl ett wallhjon, som jemte den tillt, war Johanne Johansson enda

tjenstefolk. Straxt efter hemkomsten gick hon till ladugården för att mjölka; men sedan hon mjölkat en ko, återkommo plågorna häftigare än förut, hwarföre hon afbröt mjölkningen och gick upp på höskullen, der hon genast i ensamhet framfödde ett fullgånget flickebarn, som hade lif. Den tillt som under sjelfva förlossningen war nära att svimma, men snart återfick full sans, fattade straxt efter födelsen barnet om halsen för att qwäfwä det, hörde dervid från barnet ett sakta qwidande, klämde till barnets sturupe tvänne gånger samt lade derpå sitt ena strumpeband två hwarf omkring halsen på barnet och drog till. Då barnet derefter ej wisade ngt tecken till lif, lade den tillt in detsamma i halm, hwarpå hon lemnade det på stället, gick ned i fähuset och avslutade mjölkningen. När hon kom in i boningshuset, war husbonden hemma; och på hans fråga, hwar hon warit på afton, swarade hon, att hon sett om en kalf, hvilket hon wid besöket i fähuset äfwen gjort. Widare tal blef ej vid tillfället, utan den tillt gick och lade sig på sin wanliga sofwplats uti en soffä i dagliggrummet, uti hvilket rum äfwen husbonden och wallhjonet lågo tillsamman i en säng. Följande onsdag, torsdag, fredag och lördag deltog den tillt som vanligt i allt förefallande arbete, hwarunder hon kände sig frisk. Torsdagen, wid middagstiden, medan husbonden låg och sof, gick den tillt upp på höskullen, der hon tog barnets kropp, lade den i en korg med mossä ofvanpå, bar den bort i en bergsklofwä nära Bullaresjön och lade den der samt öfwerhöljde med mossä och stenar. Fredagen och lördagen plågades hon så af ånger, att hon tänkte angifwä sig för brottet. Söndagen, som war pingstdagen, gick gick hon på morgonen till kyrkan; och en stund efter det hon wid middagstiden derifrån kommit hem, infunno sig nämndemannen Magnus Iwarsson i Rörane, och Johannes Jonsson i Mårtensröd med flera personer, bland hwilka woro några qwinnor. Dessa personer fordrade, att ä den tillt skulle verkställas undersökning, huruvida hon, såsom ryktet förtäljde, nyligen födt barn, hwilken fordran den tillt till början bestred; men då de besökande woro enträgna, förklarade hon, att sådan undersökning wore onödig, emedan den tillt wille bekänna; hwarpå hon ätföljde dem till det ställe, der barnet låg. Hon förmädde ej sjelf framtaga barnet, men såg, att de öfriga gjorde det. Widare förmäler den tillt, att hennes hafwandeskap blef under nästlidne winter allmänt bekant, att hon sjelf omtalade det för flera personer och att det war kunnigt äfwen för hennes husbonde, som flera gånger förmanade henne att icke göra barnet någon skada, men att hon i slutet af april månad fattade det beslut att genast efter barnets födelse undanrödja det. Såsom orsak härtill uppgifwer hon, att fadern till barnet wid ett besök under nämnda månad hos den tilltalades husbonde af henne tillsades, att hon wore hafvande och att den besökande wore barnfader. Denne nekade dock härtill och påstod, att den tillt haft olofligt umgänge med sin husbonde, hwilken dock bestred detta. Då twist i anslutning härä upptod emellan barnfadern och husbonden, kom den tillt på den tanken att till förekommande af osämja emellan bemälde personer, undanrödja barnet; och försäkrar den tillt, att denna tanke hos henne alstrats hwarken af bekymmer för hennes och barnets utkomst, enär hon är fullt arbetsför och kunnat få bo hos en syster, som har eget hem, ej eller af någon annan omständighet än den uppgifna, äfwensom att hon icke delgifvit någon sitt beslut eller blifvit af någon styrkt till detsamma.

Åklagaren begär wittnesförhör med närvarande Johannes Johansson i Ramberg, Anders Andersson i nedre Buane och nämndemannen Magnus Iwarsson i Rörane; och som jäf emot dem ej förekommer eller kan utrönas, få de aflägga ed, efter erinran om hwars wigt de säkrskilt höras och berättä:

1./ Johannes Johansson: tisdagen den 26 sistlidna maj wekställdes wt plöjning ä ett wt tillhörigt torp, hwarifrån wt hemkom inemot kl 11 på afton. Den tillt fanns då ej inne i boningshuset, men kom efter några minuters förlopp. På wt fråga, hwar hon varit, swarade hon, att hon sett om en kalf; och derpå gick hon till sängs. Tidigt följande morgon war hon uppe och lagade mat. Skötte sedan under veckan sina sysslor på vanligt sätt och deltog i alla förefallande göromål, utan att wt hos henne märkte något ovanligt, ehuru wt genom rykte, ej genom hennes egen bekännelse, visste, att hon war hafvande. Först på pingstdagsmorgon, då hon gick till kyrkan, iakttog wt såsom något egendomligt, att hon war raskare och gick fortare, än hon på senare tiden plägat, hwarföre wt, som började misstänka, att hon födt barn, ämnade derom förhöra henne på eftermiddagen, då likwäl de af henne uppgifna personer infunno sig och brottet upptäcktes, såsom hon berättat.

En dag i april månad detta åt kom den person, som den tillt uppgifwer såsom barnafader, till wt i ngt ärende, då den tillt sade till honom, att han wore fader till det barn med hwilket hon ware hafvande. Härtill nekade han dock, oakadt äfwen wt föreställde honom, att han handlade orätt mot den tillt.

Uppläst och vidkänt.

2./ Anders Andersson: under nästlidne wår ända till pingst har wt arbetat hos första wt Johannes Johansson i Ramberg, tillsammans med den tillt, som vid samtal, hwilka under arbetet förefallit, stundom erkänt sitt hafwandeskap, stundom förnekat det. Under onsdagen och följande dagar i den vecka, då den tillt.s förlossning inträffade, arbetade wt ock tillsammans med den tillt; och såg hon derunder stundom besynnerlig ut, som wt säger, hwarför wt fattade misstanke, att hon i hemlighet födt barn. Denne misstanke yppade wt pingstdagen på morgonen för Johannes Jonsson i Mårtensröd, hwilken är ledamot i Nafverstads sockens kommunalnämnd; och förklarade Johannes Jonsson, att han samma dag på eftermiddagen ämnade låta undersöka den tillt.

Uppläst och vidkänt.

3./ Magnus Iwarsson: nästlidne pingstafton ankom till wt hem Johannes Jonsson i Mårtensröd, hwilken omtalade, att han ryktesvis förnummit, det den tillt skulle hafwä födt barn och afdagatagit det, hwilket rykte Johannes Jonsson ämnade meddela allmänne åklagaren. Widare talade Johannes Jonsson härom med wt pingstdagen vid

Nafverstads kyrka; och sedan han fått weta, att kronolänsman Palmqwist ej ware hemma, beslöts, att på eftermiddagen samma dag taga den tillt i förwar för att hon ej om hon finge kunskap om ofwan nämnda rykte, skulle förkorta sitt eget lif. Slutligen berättar wt om besöket å Ramberg och anträffandet af barnets kropp lika hwad den tillt uppgifvit. Uppläst och vidkänt.

För inställelsen fordrar Anders Andersson i nedre Buane betalning, under uppgift att hafwa 3/4 mil till tingsstaden. Åklagaren förklarar, på fråga, att barnets kropp förwaras i Nafverstads sockens likhus och att läkarebesiktning och liköppning ej egt rum.

Utslag.

För verkställande af läkarebesiktning och liköppning å den tillt.s foster utställes rannsakingen att åter förekomma måndagen den sjetta instundande juli, kl 10 f m, då åklagaren har att sig infinna och den tillt bör inställas från kronohäktet i Uddevalla, dit hon nu återförpassas.

v189694.b292

1868 den 6 juli

No 37.

Allm åkl ./ S Jakobsdotter

Jemlikt Hrättens den 15 nästlidne juni meddelade beslut fortsätter i dag rannsakingen med häktade pigan Selina Jakobsdotter från Ramberg, tilltalade för barnamord; och härwid är kronolänsman S Palmqvist tillstädes såsom allmän åklagare och den tillt inställes genom fångbewakningen.

Åklagaren inlemnar följande protokoll:

"År 1868 den 23 juni förrättades " et. **Litt. L**

Sedan den tillt wid förra rättegångstillfället aflagda bekännelse blifvit för henne uppläst, förklarar hon, att hon ej har någon ändring att göra i densamma; utan öfwerlemnar hon, lika med åklagaren till HäradsRättens pröfning. Efter enskild öfverläggning afsäges offentligen följande

Utslag.

Genom egen frivillig, inför rätta aflagd bekännelse, bekräftad af de i målet hörde wittnens utsagor, är den tillt lagligen förwunnen att, sedan hon af oloflig beblandelse blifvit hafvande och på aftonen den 26 sistlidne maj å en höskulle på hemmanet Ramberg i enslighet framfödt ett fullgånget flickebarn, som wid födelsen wisat tecken till lif, hafwa efter förut fattade uppsåt, genast wid födelsen afdagatagit barnet medelst qwäfning; i anledning hwaraf HäradsRätten, med stöd af 14 kap 28 § Strafflagen, dömer tillt Selina Jakobsdotter för barnamord att hållas till straffarbete i sex år; hwarjemte Selina Jakobsdotter förpligtas ersätta ej mindre wt Anders Anderssons i nedre Buane för dennes inställelse wid förra rannsakingstillfället med en rdr 50 öre jemte lösen för mjligen erforderligt transumt af utslaget härom, än ock kostnaderne för obduktion å barnets kropp efter räkning, som provinsialläkaren aflemnar; kommande likwäl dessa ersättningar, för den händelse Selina Jakobsdotter till dem saknar tillgångar, att utgå af allmänna medel; och skall Selina Jakobsdotter nu återförpassas till kronohäktet i Uddevalla.

Efter meddelad beswärshänvisning förklara såväl åklagaren som Selina Jakobsdotter sig med utslaget nöjde.

År 1868 den 23 Juni förrättades af undertecknade vid Nafverstads kyrka, på anmodan af Bullarens Härads Rätt, medicolegal besigtning och liköppning å häktade pigan Selina Jakobsdotters döda flickebarn, i närvaro af Kronolänsman O W Lundbom, som förde protokollet. Likets identitet intygades af fjerdingssmannen Paul Lund i Östad.

Species forti:

Enligt de upplysningar, som vunnits vid rannsakingen inför Bullarens Häradsrätt, skall pigan Selina Jakobsdotter från Ramberg om aftonen den 26 nästlidna Maj å en höskulle på hemmanet Ramberg i enslighet framfödt ett oäkta, fullgånget flickebarn, som vid födelsen skulle visat tecken till lif, men genast afdagatagits af Jakobsdotter på det sätt, att hon med handen tvenne gånger sammantryckt barnets hals, derefter lagt ett strumpeband två hwarf om halsen på barnet och dragit till, samt sedan barnet sålunda synts dödt, låtit det qvarligga på höskullen ett par dagar, men påföljande Thorsdag den 28 Maj undandolt det i en bergsklyfta under mossor och stenar, hwarefter det qwarlegat på samma plats under tre dagar, det det påträffades och fördes då till Nafverstads sockens benhus, hwarest liket intill denna dag förvarats.

Med anledning af ofvan nämnde är utlåtande begärdt för dödsorsakens utrönande.

Lutfttemperaturen har under sista 14 dagarne varierat mellan 24 – 30 ° C.

Yttre besigtning

Liket befinnes liggande i en svartmålad kista innehållande spånor, omgifvet med ett smutsigt florskynke. Likets längd är 22 tum, dess wigt 4 1/2 skålpunf(?). Huden å de delar, der den ännu finnes qwar, är till färgen svart, hoptorkad. Hufvudhåren är till större delen aflossnade; de få, ännu qwarsittande hårstråna är omkring 1 tum långa. Båga ögonen äro borta; öfver högra ögat qwarfinnes ett hoptorkadt ögonlock. Näsan försvunnen. Utaf öronen finnes på högra sidan spår af öronfliken. Ansigtet är nästan helt och hållet försvunnet; näsbenet, öfver- och underkäksbenet ligga blottade, lösa och spridda. Å halsen är huden jemte undreliggande mjuka delar helt och hållet försvunna ända intill de blottade, svarta halskotorna. Å nacken återstår ännu en ringa del af de mjuka delarna, som utgöres af en grötformig, gråaktig massa. Nyckelbenet och öfre delen af bröstbenet ligga blottade, bröstet hopsjunket. Af bukbezeichnungarne finnes intet spår; i dess ställe visar sig en gråaktig, mönjig massa, der en mängd maskar och insekter dväljas. De nedre extremiteterna äro till stor del förrutnade och sammanhänga föga med öfriga kroppen; - af venstra underbenet finnes endast de båda benpiporna, hvilka ligga blottade och lösa; på högra foten, till en ringa del bibehållen, visar sig tånaglarna utbildade. De öfre extremiteterna äro troligen bra bibehållna; fingernaglarna, der de ännu finnes qwar, äro äfven fullt utbildade. I högra lårbenet epifys finns en ärtstor benkärna.

Inre besigtning

Hufvudet. Hufvudsvålen svart, förtorkad, aflossad från benkalotten; hufvudskålsbenet hela och lösa; intet spår af hjerna finnes.

Bröstkaviteten. Efter uppskärande af den ringa återstående delen af bröstbezeichnung, synes endast en svartgrå, skeletterad, hopfallen bröstkorg jemte en gråaktig, grötformig massa med en mängd hvita maskar.

Bukaviteten. Af bukens inelfvor kunna inga serskilda delar urskiljas, - endast såsom förut nämndts, en grå grötaktig massa. Fostrets kön kan ej bestämmas. För öfrigt intet att anmärka. Uppläst och justerat som ofvan.

AW Ihrfors (?)

Bevittnar

O W Lundbom

Attest

Då, enligt hvad ofvanstående protokoll utvisar, liket varit så af röta angripet, att inga qwarlefvor af ansigte, hals eller lungar finnes, kan omöjligen afgöras, om barnet aflidit till följd af qwäfning, ej heller kan i öfrigt bestämmas, hvad som varit dess död vållande, hvilket jag ej allenast på min aflagda embetsed intygar, utan ock med denna min edliga förpligtelse så sant mig Gud hjelpe till lif och själ bekräftar.

Grebbestad den 5 Juli 1868

A W Ihrfors

t f Provincialläkare